

Спілкування у студентській групі істотно відображається на розвитку особистості студента. Від стилю спілкування, від положення серед студентів залежить, наскільки студент почуває себе спокійно, емоціонально-комфортно, задоволено, якою мірою він засвоює норми здорового способу життя та культури здоров'я.

Спілкування — це не тільки обмін інформацією між викладачем і студентом, але й взаємодія, взаємовплив. Студент «переживає» спілкування не тільки на інтелектуальному, але й на фізіологічному й емоційному рівнях.

Психологія спілкування будується на основі суперечливого переплетіння двох потреб: відокремлення (приватизації) і аффіліації, тобто потреби в приналежності, включеності в студентську групу.

Все це разом узяте, визначає мотивацію поведінки студентів, спрямовану на збереження здоров'я, як безцінного дару самої природи. В останні роки зросла прагматична цінність здоров'я. Це пов'язано зі зміною соціальних відносин у суспільстві, переглядом ціннісних орієнтацій. Поступово приходиться розуміння того, що здоров'я — це невід'ємна умова в будь-якій галузі діяльності людини — матеріальної чи духовної. Головне розуміти істину: «Було б здоров'я, а інше додається».

Література

1. Світлична О. Ф. Здоров'я через освіту / О. Ф. Світлична // Управління школою. — 2006. — № 29. — С. 2–24.
2. Суrowегина И. Т. Здоровый образ жизни выбери сам / И. Т. Суrowегина // Экология и жизнь. — 2007. — № 4. — С. 28–31.
3. Титаренко Т. М. Актуальні соціально-психологічні настанови молоді на здоровий спосіб життя / Т. М. Титаренко // Вісник Київського міжнародного університету. — Вип. 6 — К., 2005. — С. 172–186. — (Серія «Психологічні науки»).

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ — ВАГОМА СКЛАДОВА ПОБУДОВИ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Коваленко М.В.

Комунальний вищий навчальний заклад I рівня акредитації Полтавської обласної ради «Кременчуцький медичний коледж» імені В.І. Литвиненка

Неможливо прийняти жодного мудрого рішення, не беручи до уваги факт, що світ є не тільки таким, яким він є тепер, але і таким, яким він буде.

**Айзек Азімов,
науковець і письменник
(1920-1992)**

Професія медичного працівника всіма своїми гранями щонайчастіше доторкається до понять «екологія», «екобезпека як запорука здоров'я», «екологія душі», тому вивчення ролі чинників навколишнього середовища

в процесі запобігання захворюваності й лікування є надзвичайно актуальними. Виховати майбутнього медичного працівника як активного громадянина, не байдужого до питань безпеки навколишнього середовища, який має змогу аргументовано відстоювати своє право на безпечне довкілля — запорука побудови громадянського суспільства.

Стрімко розвиваються новітні освітні та інформаційні технології. Розуміння потреби сталості навколишнього середовища серед молоді пробувалося завдяки високим інформативним можливостям сучасності. Студенти нашого коледжу не стоять осторонь цих процесів, адже ми маємо давні традиції плекання наукової думки, формуємо дух творчого пошуку, традиції екологічного руху. Наукові керівники студентських дослідних і пошукових робіт — викладачі коледжу та лікарі практичної охорони здоров'я м. Кременчук, котрі пріоритетною задачею вважають роботу з обдарованою молоддю. З 2000 року діє науково-дослідне товариство студентів «In spe!» («Уперед! У майбутнє!» — з лат.), яке об'єднало інтелектуалів коледжу, сприяє інтеграції знань, умінь з клінічних і науково-природничих дисциплін, а головне завдання — формування успішної особистості майбутнього професіонала, громадянина своєї країни. Навчально-дослідницька робота студентів — важливий компонент підготовки їх до професійної діяльності, формування здатності розв'язування клінічних проблем, урешті-решт спонукає до самостійності, реалізовує здорову амбітність, прагнення досягти успіху. Адже пріоритетом цивілізованої держави є здоров'я її мешканців.

Кожен рік Національний еколого-натуралістичний центр України (м. Київ) організовує та проводить фінальні етапи змагань з новітніх інформаційних технологій, конкурс раціоналізаторів та винахідників, студентські екологічні форуми. Ці змагання відбуваються за підтримки Міністерства освіти і науки України, Департаменту інтелектуальної власності. Сьомий рік поспіль товариство «In spe!» активно співпрацює з НЕНЦ. У жовтні кожного року відбувається Міжнародний студентський екологічний форум «Дотик природи». Студенти коледжу представляють до захисту навчально-дослідницькі роботи. Компетентне журі визначає наукове та суспільне значення матеріалів, представлених юними науковцями та відзначає переможців.

Реалії сьогодення потребують нестандартних методів і форм навчально-виховної роботи, спілкування і заохочення студентів до оволодіння професією, формування почуття впевненості та іміджу компетентного медичного працівника, що передбачає не тільки якості спеціаліста, а й достатній рівень загальної культури, пріоритет здорового способу життя, активну життєву та громадянську позицію. Гідною ілюстрацією були перемоги наших студентів (Кочак Марини, Медвідь Анни, Ковтун Юлії, Проценко Олени) у чемпіонатах інформаційних технологій «Екософт-2012», «Екософт — 2016»: роботи відзначені за високу суспільно корисну спрямованість авторських проєктів, за професійний інтерфейс та стильність. Одна з представлених робіт — «Новітні інформаційні технології в онкології» актуальна, бо Кременчук — промислове місто. Лікарі кажуть: «Промисловий — значить онкотравмований». Тому ми використали в цій роботі унікальний досвід профілактики, діагностики та лікування злоякісних захворювань, що накопичила медична спільнота міста.

Природні ресурси Полтавщини унікальні. На цій землі творили генії світового рівня Вернадський В.І., Докучаєв В.В., Вавилов Н.І.; вони визнавали, що унікальні чорноземи Полтавщини є світовим еталоном. «Пові-

тря України можна пити», — так сказала зірка кіно Софі Лорен, яка знімалась у проекті радянських та італійських кінематографістів «Соняхи» в 1969 р. в урочищі Чернечий Яр (Диканька, Полтавська обл.). Разом з тим процеси урбанізації, індустріалізації, забрали та незворотно знищили сотні гектарів колишніх сільськогосподарських угідь, отруїли ставки, річки, повітря, підземні води.

Соціальна та економічна плата за нехтування екобезпекою природного середовища може бути дуже високою та гальмувати сталий розвиток, завдаючи шкоди здоров'ю населення. Крім зростання прямих медичних видатків, хвороба не пускає дітей до школи, а працівників — на роботу. Втрата продуктивності праці, дитячі хвороби, інвалідність і смерть — це емоційна та економічна ціна, яку сплачують сім'ї і громади по всьому світу.

Незможні групи населення (в умовах гуманітарної катастрофи) найменш захищені і можуть зазнавати найбільших збитків, оскільки вони схильні недоїдати, живуть у більш забрудненому довкіллі та не мають належного доступу до медичного обслуговування, до освіти, до екологічного захисту.

Питання захворюваності та інші аспекти депопуляції населення наші студенти вивчали на прикладі Кременчуцького регіону в порівнянні з середніми показниками по Україні та з областями, що мають більший рівень депопуляції населення. Екологічні ризики залишаються на передньому краї громадського дискурсу в місті (плани побудови Біланівського ГЗК). Усвідомлюючи потребу в компетентному висвітленні цих проблем, колектив коледжу ініціював проведення «круглих столів», громадських слухань, науково-практичних конференцій, у тому числі проведених безпосередньо в стінах навчального закладу.

У Кременчуці є сталі традиції екологічного руху, працює багато громадських організацій, з якими ми активно співпрацюємо протягом останніх 7 років, досліджуючи чинники враження промислових підприємств міста. Під час виконання досліджень безпосереднього спілкувалися з провідними спеціалістами галузі охорони здоров'я (використовували матеріали Всеукраїнських науково-практичних конференцій, проведених за сприяння МОЗ України). Здобутки студентів-науковців ми намагаємося демонструвати на рівні вищих навчальних закладів, постійно беремо участь у днях науки, що проводить Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава), вищі навчальні заклади міст Києва, Житомира, Харкова, Луганська та Севастополя. На Всеукраїнському конкурсі студентських наукових товариств, що проводило Міністерство освіти і науки України, ми отримали диплом переможців за представлену та реалізовану модель студентського навчально-дослідного товариства, що передбачає інтеграцію діяльності клінічних гуртків, Асоціації медичних сестер міста та провідних спеціалістів галузі Медицина.

Важко перерахувати всі заходи екологічного спрямування, що традиційно проводить медичний коледж («Свято зустрічі птахів», «Зелена толока», догляд за парком, на території якого знаходиться медичний коледж, співпраця з «Університетом третього покоління», Територіальним центром соціальної допомоги та підтримки, волонтерська робота з питань пропаганди здорового способу життя серед студентської громади міста, розвідка стихійних звалищ та участь у їх ліквідації, інші).

Багато уваги ми приділяємо вивченню біологічних наслідків аварій

на ЧАЕС та вшануванні ліквідаторів, адже поруч з нами розташована Кременчуцька лікарня відновного лікування — обласне відділення реабілітації ліквідаторів аварії на ЧАЕС, якому ми надаємо волонтерську допомогу. На базі цього лікувального закладу наші студенти виконували науково-дослідницькі роботи: «Екстракорпоральні та інші методи очищення організму», «Дослідження психосоматичної патології в ліквідаторів аварії на ЧАЕС», «Корекція стилю життя засобами альтернативної медицини», «Харчування людини в промислово-забруднених регіонах», результати пошукової роботи «Лікарі, обпалені Чорнобилем» увійшли в Книгу пам'яті, що видавала громадська організація «Союз Чорнобиль». У нашому закладі працював відомий лікар, громадський діяч, колишній керівник медичної служби армії, що в перші чотири роки після аварії надавала допомогу ліквідаторам — полковник медичної служби Сліпченко В.В., який є легендарною особистістю, приклад наслідування для майбутніх медичних працівників, постійно веде виховну роботу з питань радіологічної безпеки цивільної оборони, медицини катастроф. Провідні викладачі коледжу — Скрипник А.П., Лозовська Т.А., Яценко В.Г., Ляпун В.І., Луценко Б.О., Шаповал А.В., Агаркова Л.В., Дрогобецька Н.Д., Іванова П.О., Хоріщенко Ю.П., лаборанти Геньбач К.В., Радченко О.В., Білоненко О.М., колектив бібліотеки, методичного кабінету, комп'ютерного центру, тепличного господарства коледжу спрямовує свої зусилля на формування в студентів навичок боротьби за безпечне довкілля.

Екологічне виховання молоді ми вважаємо пріоритетною задачею. Унікальне середовище Полтавщини могло б стати еталонним критерієм відношення людини до майбутнього планети, адже формування освітніх стандартів планетарного мислення — шляхетне завдання науки.

Література

1. Бойчук Ю. Д., Солошенко Е. М., Бугай О. В. Екологія і охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. — 2-ге вид., стереотип. — Суми: Вид. «Унів. Книга», 2003. — 284 с.
2. Сухарев С М., Чудак С О., Сухарева О.Ю. Технологія та охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. — Львів: Новий Світ — 2000, 2004.

БІОЕКОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА КРАСНОГОРІВСЬКОЇ ЗОШ І-ІІІ СТУПЕНІВ (ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ)

*Кондратюк К.І., Остапенко Т.М.
Красногорівська ЗОШ І-ІІІ ступенів Великобагачанського району
Полтавської області*

Навчальне освітнє середовище шкільного закладу є місцем навчання та виховання дітей, де вони проводять значну частину свого життя. Це стосується як самого навчального закладу (його навчальних та допоміжних приміщень), так і шкільної території.

Проведення комплексної оцінки екологічного стану навчального середовища шкільного навчального закладу потребує системного підходу до розв'язання проблеми стану здоров'я учнів. Саме це спонукало до прове-